

بخش اول: لغت

- ۱- گزینه «۲» ابتدا معنی درست هر کدام از واژگان را می‌نویسیم بعد می‌شماریم کدام بیشتر تکرار شده است: //
- بدسگال:** بداندیش، بدخواه (درس ۲ دهم) ← گزینه‌های ۱ و ۴
عنود: ستیزه کار، دشمن و بدخواه (درس ۲ دهم) ← گزینه ۲
تیمار: غم، اندیشه، خدمت (درس ۲ دهم) ← گزینه‌های ۱ و ۲
دلاک: کیسه‌کش حمام، مشتم و مال دهنده (درس ۳ دهم) ← گزینه ۴
دوده: دودمان، خاندان، طایفه (درس ۱۳ دهم) ← گزینه‌های ۲ و ۳
خیره: متحیر، سرگشته (درس ۱۳ دهم) ← گزینه‌های ۱ و ۴
بردمیدن: خروشدن، برخاستن (درس ۱۳ دهم) ← گزینه ۲

تعداد درست هر گزینه:

- گزینه ۱: ۳ مورد
 گزینه ۲: ۴ مورد
 گزینه ۳: ۱ مورد
 گزینه ۴: ۳ مورد

۲- گزینه «۴»

موارد نادرست هر گزینه:

- (۱) بر: خشکی، بیابان (درس ۱۸ یازدهم) / **ویله:** صدا، آواز، ناله (درس ۱۳ دهم) : ۲ مورد نادرست
 (۲) **ایدون:** این چنین (درس ۶ دوازدهم) / **اشباه:** همانندها (درس ۱۴ دهم) / **وظیفه:** وجه معاش، مقرری (درس ۱ دوازدهم) : ۳ مورد نادرست
 (۳) **پایمردی:** خواهشگری، میانجی‌گری، شفاعت (درس ۱۲ یازدهم) / **ادبار:** نگون‌بختی (ستایش یازدهم) : ۲ مورد نادرست
 (۴) **پدرام:** آراسته، نیکو، شاد (درس ۱۳ دهم) : ۱ مورد نادرست

۳- گزینه «۳»

موارد نادرست:

- (ب) **متقاعد:** مجاب‌شده، مجاب، قانع‌شده (درس ۱۱ دوازدهم) / **تقصیر:** کوتاهی، گناه (درس ۱ دوازدهم)
 (ج) **درهم:** مسکوک نقره (درس ۲ دوازدهم)

بررسی سوالات لغت آزمون

- * سطح سوال دشوار نبود ولی بسیار وقت‌گیر بود.
- * تمام واژه‌ها از واژه‌نامه کتاب بودند ولی
- * تیپ سوال نو و ابتکاری بود و در قدم اول نباید به سراغ آن می‌رفتید ولی با کمی حوصله قابل حل بود.
- * در این آزمون نسبت به هنر دام تستی بیشتری داشتیم: تفاوت اسم و صفت (ادبار: بدبختو...)، مشابهت و نزدیکی معنی‌ها (در معنی ایدون «این‌جا» به جای «این چنین») و جمع و مفرد (اشباه: مانند)
- * سوالات تفکیک نشده بودند و در هر سوال لغات دهم و یازدهم با هم آمیخته بودند و خلاف رویه سال‌های قبل بود.
- ◀ به احتمال زیاد در آزمون تجربی هم با سوال ابتکاری و جدید مثل سوال ۱ مواجه می‌شوید. ابتدا به سوالات آشناتر پاسخ دهید و بعد با حوصله به سوال جدید جواب بدهید.

بخش دوم: املا

- ۴- گزینه «۲» موارد نادرست عبارتند از «متاع» و «قالب» که باید به صورت «مطاع» و «غالب» اصلاح شوند.
 ۵- گزینه «۱» موارد نادرست عبارتند از «قربت» و «زلت» که باید به صورت «غربت» و «ذلت» اصلاح شوند.
 ۶- گزینه «۱» «غزا» در بیت نخست به شکل نادرست «قضا» آمده است.

بررسی سوالات املا

- * تنوع سوالات املائی زیاد نبودند. دو سوال شمارشی در آزمون وجود داشت که اگرچه دشوار نبودند ولی در هر صورت
- * هر سه سوال از لغات شاخص و پرتکرار انتخاب شده بودند و سطح کلی سوالات املا متوسط و تا حدودی ساده بود.
- ◀ پیش‌بینی می‌شود سوالات املا در آزمون تجربی هم زیاد دشوار نباشند. احتمال سوال شمارشی هم کم نیست که با کمی دقت می‌توانید به هر سه سوال پاسخ درست بدهید. البته با شک و تردید به سوال پاسخ ندهید. عجله نکنید و وقتتان را درست تنظیم کنید.

بخش سوم: تاریخ ادبیات

۷- گزینه «۳»

بخش چهارم: آرایه‌های ادبی

۸- گزینه «۴»

بررسی تشبیه‌های هر کدام از گزینه‌ها:

(۱) طوطی طبع (اضافه تشبیهی) / طوطی طبعم مثل بلبل در قفس، واله و شیدا (وجه شبهه) است: ۲ تشبیه

(۲) خاک قناعت و آب شور تمنا اضافه تشبیهی هستند: ۲ تشبیه

(۳) خاکش (مشبه) چون (ادات) سنگ سرمه (مشبه‌به) پیرایه نظرها است. (وجه شبهه): در این بیت چشم سرمه‌سا را هم می‌توان تشبیه دانست، هم ندانست: ۲ تشبیه

(۴) مثل موج / عقد گوهر خوشه است / خرمن دریا: ۳ تشبیه

۹- گزینه «۳»

بررسی هر کدام از گزینه‌ها:

(۱) تشبیه: ندارد. / استعاره: کمند استعاره از زلف یار یا عشق است. / جناس: در و سر

(۲) تشبیه: ندارد. / استعاره: به صبا تشخیص صورت گرفته است. / جناس: ندارد.

* به نظرم «چین» را در این بیت می‌توانیم ایهام بگیریم و معنی کشور چین را هم قابل قبول بدانیم که در آن صورت چین زلف به عنوان اضافه تشبیهی هم قابل قبول است. این ایهام مورد قبول بسیاری از همکاران بنده نیست ولی من با توجه به ابیات دیگری از حافظ که زلف یار را مانند کشوری دوردست دانسته است که دل عاشق به آن سفر کرده و از وطن خود دورافتاده است، ایهام می‌دانم. در هر صورت این تشبیه تأثیری در پاسخ این تست نداشت.

(۳) تشبیه: سرای دیده اضافه تشبیهی است. / استعاره: گوشه استعاره از چشم است. / جناس: خیل و خیال.

(۴) تشبیه: شاعر دل خود را به پیاله تشبیه کرده است. / استعاره: نسبت دادن سوختن جگر به لاله ایجاد تشخیص کرده است. / جناس: ندارد.

۱۰- گزینه «۱»

بررسی آرایه‌های هر کدام از گزینه‌ها:

(۱) حسن تعلیل: ندارد. / واج آرایبی: تکرار صامت‌های ز (۷ بار) و ر (۶ بار)

(۲) ایهام: آب: ۱- آبرو ۲- مایع حیات / کنایه: راندن از در خویش کنایه است.

(۳) استعاره: نرگس شهلا در مصراع دوم استعاره است، همچنین نسبت دادن شرم به چشمان آهو تشخیص و استعاره است. / تشبیه: چشمان یار با چشمان آهو مقایسه شده است و بر آن برتری داده شده است (تشبیه مضمیر مرجع).

(۴) تلمیح: به داستان حضرت یوسف اشاره دارد. / ایهام تناسب: سودا به معنی عشق و خیال قابل قبول است و در معنی سیاه‌رنگ با شب تناسب دارد.

* ایهام تناسب «سودا» در گزینه ۴ ضعیف است ولی چون حسن تعلیل در ۱ به هیچ عنوان قابل قبول نیست، چاره‌ای جز این نیست که سودا را ایهام تناسب بگیریم. اگرچه امکان دارد نظر طراح گزینه (۴) باشد.

۱۱- گزینه «۳»

با بررسی حس آمیزی گزینه ۲ رد می‌شود و با ایهام تناسب گزینه‌های ۱ و ۴. بررسی آرایه‌ها مطابق گزینه ۳:

تشبیه: بیت ج: سیب زرخدان اضافه تشبیهی است.

استعاره: بیت الف: در بیت الف شاعر به شبنم داشتن بستری از گل را نسبت داده است و تشخیص و استعاره وجود دارد.

حس آمیزی: بیت ب: صد تنگ شکر در آستین داشتن ناله نی به معنی شیرین دانستن ناله نی است و حس آمیزی دارد.

ایهام تناسب: بیت د: تاب به معنی توان و طاقت قابل قبول است و معنی غیر قابل قبول آن با مهتاب و آفتاب تناسب دارد.

* گزینه (۴) هم می‌تواند پاسخ درست باشد، زیرا نگاه گرم در بیت (د) حس آمیزی دارد و برای برخی از کلمات بیت ب مانند نی و تنگ و راست می‌توان ایهام تناسب ضعیف در نظر گرفت.

بخش پنجم: دستور زبان

۱۲- گزینه «۲»

بررسی اجزای جملات در هر کدام از مصراع‌ها:

الف) از اندیشه (متمم) تا وصول (متمم) بسیار (قید) فرق (نهاد) باشد (= وجود دارد، فعل ناگذر): اجزای اصلی: نهاد + فعل

ب) نظر به لاله و سنبل (نهاد) دلیل صدق (مسند) نباشد (فعل اسنادی): اجزای اصلی: نهاد + مسند + فعل

ج) سعدی (نهاد) از این پس (متمم) عاقل و هشیار (مسند) نیست (فعل اسنادی): اجزای اصلی جمله: نهاد + مسند + فعل

د) امید وصال (نهاد) همچنان (قید) ز سر (متمم) به در نرود (فعل): اجزای اصلی جمله: نهاد + فعل

ه) دی (قید) سرو سخت‌گوی من (نهاد) به چمن (متمم) برگذشت (فعل): اجزای اصلی جمله: نهاد + فعل

* متاسفانه طراح بدسلیقه مطابق با دستور نظام قدیم از اجزای جمله سوال داده‌است و دانستن این نکته در پاسخ‌گویی سوال لازم بود که قید و متمم قیدی جزو اصلی جمله نیستند و این مطلب در کتاب درسی نظام جدید مطرح نشده‌است؛ ولی دانش‌آموز باهوش فقط با رد کردن بیت (ب) که مشخص بود جمله به صورت (نهاد + مسند + فعل) است و به سادگی به جواب می‌رسید.
تا شب اگر فرصت کنم یک ویس آموزشی در مورد تعداد اجزای جمله خواهم گذاشت.

۱۳- گزینه «۲» در گزینه‌های (۱) و (۳) و (۴) بین واژه‌ها رابطه تضمین وجود دارد ولی در گزینه (۱) واژه‌ها با هم رابطه ترادف دارند.
* رمضان و تشنگی تضمین ندارند ولی چاره‌ای جز پذیرش آن نیست.

۱۴- گزینه «۱» بررسی واژه‌های مرکب:

- ۱) دوست کش / بیگانه پرور / دیرجوش / زودرنج / سست پیمان / سخت دل / مشکل پسند / آسان گسل: ۸ واژه مرکب
- ۲) آتش بار / یأس آور / امیدسوز / دردافکن / درمان گسل: ۵ واژه مرکب
- ۳) مردم فریب / تقواکش / ایمان گسل: ۳ واژه مرکب
- ۴) گوهربیز / مرجان فروش / خون ریز / شریان گسل: ۴ واژه مرکب

* احتمال دارد طراح به دنبال یافتن تعداد کلماتی باشد که نقش دستوری صفت داشته باشند و مرکب باشند ولی من گمان می‌کنم نظر طراح فقط به ساختمان واژه بوده‌است. در صورتی که نقش صفت مورد سوال باشد، پاسخ گزینه (۴) خواهد بود.

۱۵- گزینه «۴» صفت مضاف‌الیه در ابیات:

- الف) ندارد. گروه‌های «این عالم»، «وصال سبز خطان»، «باغ خلد»، «این ریحان جان پرو» گروه‌های مستقلی بودند.
- ب) «آن» در «نگاه آن سمن بر» صفت مضاف‌الیه است.
- ج) «این» در «گل این باغ» صفت مضاف‌الیه است.
- د) ندارد. «آن زلف معنبر» صفت مضاف‌الیه ندارد.
- ه) «آن» در «رخسار آن خورشید» صفت مضاف‌الیه است.

۱۶- گزینه «۱» بررسی هر کدام از گزینه‌ها:

- ۲) «ت» در «لعل لب ت» مضاف‌الیه مضاف‌الیه است. / «یک ذره» هم ترکیب وصفی است.
- ۱) در این ابیات هر سه فعل «نیست» ناگذر هستند و مسند نمی‌خواهند.
- ۴) مصراع اول بیت دوم چهار جزئی با مفعول و مسند است: «دهن تو (نهاد) ما (مفعول) را نیست (مسند) می‌پندارد (فعل)
- ۳) «را» در بیت اول حرف اضافه است و در بیت دوم نشانه مفعول.

بخش ششم: قرابت معنایی

۱۷- گزینه «۳» بررسی هر کدام از ابیات:

۱) مفهوم گزینه (۱) این است که: اگر چهره‌ات زشت شده‌است، اخلاقت را در عوض خوب کن. اگر به بیت این گونه نگاه کنیم که انسان در پیری زشت می‌شود، می‌توانیم این نتیجه را بگیریم که شاعر می‌گوید: اکنون که پیر و زشت شدی اخلاقت را نیک کن، پس این مفهوم را به سختی و به خاطر طراح از بیت استخراج کنیم:
در یافتن باقی عمر

۲) برتری مست می‌گسار بدون ریا بر زاهد ریاکار: مذمت تزویر

۳) اگر مثل فرهاد در تلخی فراق بمیرم مهم نیست، حکایت شیرین عشق من باقی خواهد ماند: باقی ماندن نام نیک عاشق جان باز

۴) از جان خود می‌توان گذشت ولی از دوستان جانی نمی‌توان برید = برتری یاران جانی بر جان. چون این مفهوم جان‌باختن در راه دوست و یار جز با عشق توجیه نمی‌شود، می‌توانیم به زحمت از بیت تاثیر عشق ار استنباط کنیم.
* در واقعیت جز بیت گزینه ۲ هیچ کدام از مفاهیم قابل قبول نیستند و ۳ از همه غیر قابل قبول‌تر.

۱۸- گزینه «۲» در گزینه‌های (۱)، (۳) و (۴) مفهوم قانع شدن به کمترین بهره از یار مشترک است و فواید قناعت به هر شکل و طریقی بیان شده‌است.
در گزینه (۲) شاعر می‌گوید: هر کس از اتفاقات و حوادث به جای عبرت گرفتن به تماشا کردن قناعت کرد، مانند آن است که به جای گوهر و مروارید به کف روی آب دریا قانع شده‌باشد. پس مفهوم گزینه (۲) نکوهش عبرت نبردن از حوادث است.

۱۹- گزینه‌های «۳»

در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) سخن از خرم‌شدن جهان در بهار و روییدن گل‌ها است. اما در گزینه (۳) سخن از حسن یار است.

۲۰- گزینه «۲»

مفهوم بیت سؤال سنجیده‌گویی و با فکر و تأمل رفتار کردن است. در گزینه‌های ۳ و ۴ نیز این مفهوم دیده می‌شود و باید در گزینه ۱ و ۲ به دنبال پاسخ بگردیم. گزینه (۱) ستایش سخنور خردمند است و این که روان سخنور خردمند در آسایش است و این به نوعی یعنی سخن سنجیده و خردمندانه مایه آرامش است. پس این بیت هم با سایر ابیات تناسب دارد. در گزینه (۲) سخن از این است که نباید سخنی بگوییم که ناباور باشد و به نظر دروغ برسد.

۲۱- گزینه «۲»

در گزینه (۲) همانند بیت سؤال سخن از این است که بدون فنا شدن از خود به وصل یار نمی‌توان رسید.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) نزدیک‌دانستن مرگ خود و طلب دیدار یار: اگر می‌خواهی مرا ببینی زودتر به دیدار من بیا که دور از جان تو (و در دوری از تو) بقای خودم را زیاد نمی‌دانم و به زودی خواهم مرد.

(۳) کسی که قدر وصال را نداند گرفتار فراق می‌شود.

(۴) بی‌اهمیت دانستن فقر و درویشی و برتری بقای عشق و مستی بر آن

۲۲- گزینه «۴»

مفهوم گزینه (۴) این است که هر کس شایسته اسرار عشق نیست ولی مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها این است که عشق را نمی‌توان

پنهان داشت و ظاهر عاشق راز دل او را افشا می‌کند.

۲۳- گزینه «۳»

در گزینه (۳) همانند بیت صورت سؤال توصیه به دعای شب و سحر دیده می‌شود و دعای سحر مشکل‌گشا دانسته شده است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) نفرین کردن دشمنان یار

(۲) آرزومند برآورد شدن دعای پادشاه بودن!

(۴) همیشه دعا کردن برای دولت و سعادت‌مندی یار

۲۴- گزینه «۱»

در گزینه‌های (۲)، (۳) و (۴) سخن از خودبی‌خود شدن عاشق با دیدن یار و جلوه معشوق است ولی در گزینه (۱) شاعر معتقد

است حسن یار نیاز به هیچ پیرایه و زیوری ندارد.

۲۵- گزینه «۴»

در گزینه (۴) همانند صورت سؤال مفهوم خودحسابی آشکار است.